

RAKENNUSALAN NYKYTILANNE JA SEN TULEVAISUUS

Laukkanen Miika

Opinnäytetyö

Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka
Insinööri (AMK)

2024

Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Miika Laukkanen	Vuosi	2024
Ohjaaja(t)	Pekka Uutela		
Työn nimi	Rakennusalan nykytilanne ja sen tulevaisuus		
Sivu- ja liitesivumäärä	31 + 1		

Tässä opinnäytetyössä on käsitelty rakennusalan haasteita ja tulevaisuuden näkymiä sekä myös historiallisia vaikeuksia, joita alalla on aikaisemmin nähty. Työssä käsitellään 1990-luvun laman sekä vuoden 2008 finanssikriisin vaikutuksia pitkällä aikavälillä. Erityisesti työssä paneudutaan 2020-luvun haasteisiin, kuten rakennusmateriaalien hintojen vaihteluun, korkeaan korkotasoon sekä näiden vaikutusta rakennushankkeisiin.

Opinnäytetyö sisältää kyselytutkimuksen, jossa kartoitetaan rakennusallalla toimivien yritysten näkemyksiä alan nykytilanteesta. Kyselyn tulokset antavat konkreettista tietoa rakennusalan haasteista ja yritysten kohtaamista vaikeuksista, kuten rakennusmateriaalien kustannuksien vaihtelusta ja niiden saatavuudesta sekä korkotason nousun vaikutuksista rakennushankkeisiin.

Työssä käsitellään myös alan tulevaisuuden näkymiä, keskittyen mahdolliseen elpymiseen ja kasvuun lähivuosien aikana. Ennusteiden mukaan asuntorakentamisen sekä infrarakentamisen hankkeet voisivat kiihdyttää alan kasvua, korostaen valtion tukitoimien tarvetta alalla toimivien yritysten tukemiseksi vaikeina aikoina.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarjota kattava näkemys rakennusalan nykytilanteesta ja sen tulevaisuuden mahdollisuuksista sekä ehdottaa keinoja hankaluuksien kohtaamiseen jatkossa.

Civil Engineering
Bachelor of Engineering

Author	Miika Laukkanen	Year	2024
Supervisor	Pekka Uutela		
Subject of thesis	Current Situation and Future of the Construction Industry		
Number of pages	31 + 1		

This thesis has looked at the challenges and future prospects of the construction industry, as well as the historical difficulties the industry has faced in the past. It looks at the long-term effects of the recession of the 1990s and financial crisis of 2008. In particular, the thesis focuses on challenges of the 2020s, such as the volatility of building material prices, high interest rates and their impact on construction projects.

The thesis includes a survey to identify the views of construction companies on the situation in the industry. The results of the survey provide concrete information on the challenges and difficulties faced by companies in the construction industry, such as the fluctuating cost and availability of building materials and the impact of rising interest rates on construction projects.

The thesis also discusses the future prospects for the industry, focusing on possible recovery and growth in the coming years. The forecasts suggest that housing and infrastructure projects could boost growth in the industry, highlighting the need for government intervention to support companies in the industry in difficult times.

The aim of the thesis was to provide a comprehensive view of the current state of the construction industry and its future potential, and to suggest ways of dealing with difficulties in the future.

Keywords

Construction industry, new construction, employment

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TILANNE RAKENNUSALALLA.....	6
2.1 Alaa koetelleet vaikeudet historiassa.....	6
2.1.1 1990-luvun lama	6
2.1.2 Finanssikriisin aiheuttamat vaikeudet.....	6
2.2 Rakennusala 2020-luvulla	7
2.2.1 ARA-tuotanto	10
2.2.2 Vaikeuksien merkitys väestöön ja muihin toimijoihin	10
2.2.3 Alaa kurittava konkurssiaalto.....	12
2.3 Syyt taantumaan.....	13
2.3.1 Materiaalien hintojen vaihtelu	13
2.3.2 Konfliktin vaikutus energiakriisiin	14
2.3.3 Korkojen nousun vaikutus rakennusalaan	15
2.3.4 Yhteenveto taantumasta	17
2.4 Työllisyys.....	18
2.4.1 Rakennusalan työmarkkinat	18
3 KYSELYTUTKIMUS	21
3.1 Kysely.....	21
3.2 Kyselyn toteutus	21
3.3 Tulosten yhteenveto	22
3.3.1 Toimialajakauma	22
3.3.2 Kustannuksien vaihtelun merkitys	23
3.3.3 Materiaalien saatavuushaasteet.....	24
3.3.4 Korkotason vaikutus hankkeisiin.....	24
3.3.5 Taantumasta vaikutus resursseihin.....	25
4 ALAN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	26
4.1 Alan elpyminen.....	26
5 POHDINTA.....	28
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	32

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan rakennusalan nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä ottaen huomioon sekä historialliset, että nykyiset haasteet ja muutokset. Työssä käsitellään rakennusalan kohtaamia vaikeuksia, kuten 1990-luvun lamaa ja finanssikriisiä, sekä niiden vaikutuksia nykypäivään.

Lisäksi työ tarkastelee rakennusalan työllisyystilannetta, materiaalien hintojen vaihtelua ja alan tulevaisuuden suuntia. Työn tavoitteena on tarjota kattava ymmärrys rakennusalan nykytilanteesta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista, sekä ehdottaa keinoja alan kehittämiseksi ja haasteiden voittamiseksi.

Opinnäytetyö sisältää kyselyn rakennusalalla toimiville yrityksille, jossa kartoitetaan muun muassa korkojen nousun vaikutusta rakennushankkeisiin sekä henkilöstöressurssien vähentämiseen. Kyselyn tavoitteena oli saada laajempi sekä konkreettinen kuva alan nykytilasta yrittäjien ja yritysten näkökulmasta.

2 TILANNE RAKENNUSALALLA

2.1 Alaa koetelleet vaikeudet historiassa

2.1.1 1990-luvun lama

Rakennusala on kokenut vastaavanlaisia taantumia historiassa aikaisemmin kuin tilanne, joka nyt koettelee Suomen rakennusala, 1990-luvulla Suomi koki laman. Ennen lama-aikaa Suomen talous oli voimakkaassa kasvussa, tästä hyötyi rakennusala. Asuntoja rakennettiin ennen 1990-luvun lamaa ennätysmäärä ja ala koki niin sanotun ylikuumenemisen.

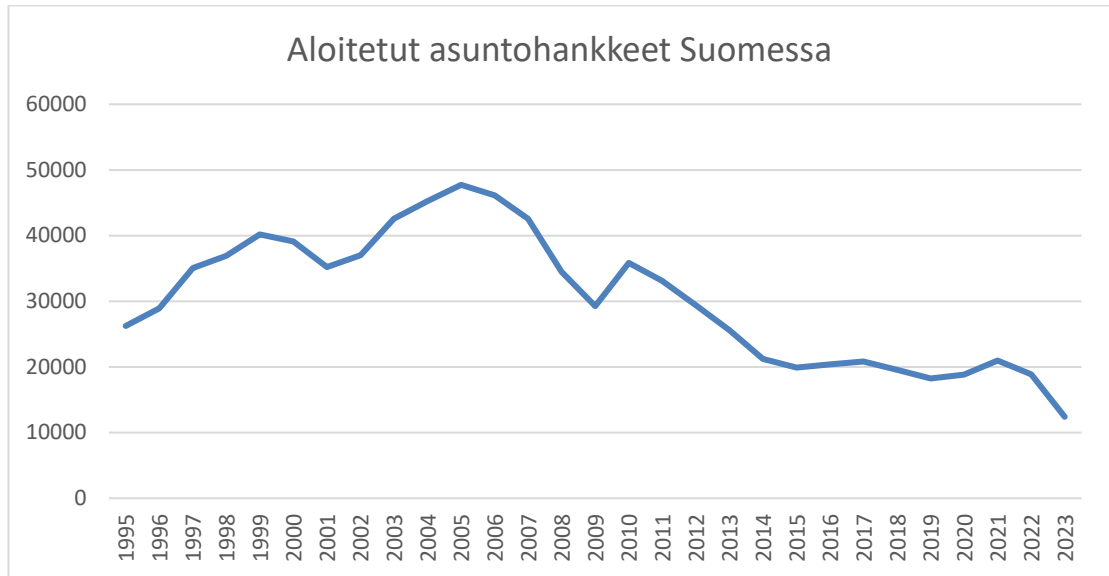
Laman iskiessä rakennusala oli ensimmäisten kärsijöiden joukossa ja se kärsi pahiten laman vaikutuksista. Laman vaikutuksena asuntoja myytiin pakkomyynneillä ja tuolloin asuntolainojen korot olivat 12–15 prosenttia. Tuona aikana moni rakennusalan yritys koki konkurssin ja uudisrakentamisen määrä vähentyi huomattavasti. Vasta vuosien 1996–1997 vaihteessa lama alkoi hellittämään. (Rakennuslehti 2016.)

2.1.2 Finanssikriisin aiheuttamat vaikeudet

Seuraavan kerran rakennusala koki kolauksen vuoden 2008 lopussa alkaneessa finanssikriisissä, joka alkoi Yhdysvalloissa toimivan Lehman Brothersin -pankin konkurssin seurauksena. Finanssikriisin takia uudisasuntojen aloitukset Suomessa vähenivät 2007–2009 vuosien välillä 40 prosentilla. Tästä seurasi hankkeiden väheneminen ja työttömyys kasvoi. (Tilastokeskus 2013.)

Vuonna 2009 hallitus halusi lisätä valtion tukemaa ARA-vuokra-asuntojentuotantoa niin sanotulla välimallin avulla elvytystoimena kriisin aiheuttamiin talousongelmiin. Uusia välimallin ARA-asuntoja aloitettiin vuonna 2009 noin 4 000 kappaletta normaalien 14 000 ARA-asuntojen lisäksi. Tuolloin ARA-hankkeiden osuus asuntotuotannosta oli merkittävä ja kannatteli alan työllisyyttä. (ARA-tuotanto 2009.)

Valtion tuella ei ollut pitkäaikaisia vaikutuksia, ja asuntorakentamisen määrät lähivätkivät laskuun vuonna 2012 ja laskivat aina vuoteen 2015 asti, jonka asuntohankkeiden aloitusmäärä vuositasolla on pysynyt suhteellisen tasaisena vuoden 2022 loppuun asti. Tämän jälkeen asuntohankkeiden määrät romahtivat lähes lama-vuosien tasolle. (Tilastokeskus 2024.)

Kuvio 1. Aloitetuttujen asuntohankkeiden määrät Suomessa (Tilastokeskus 2024)

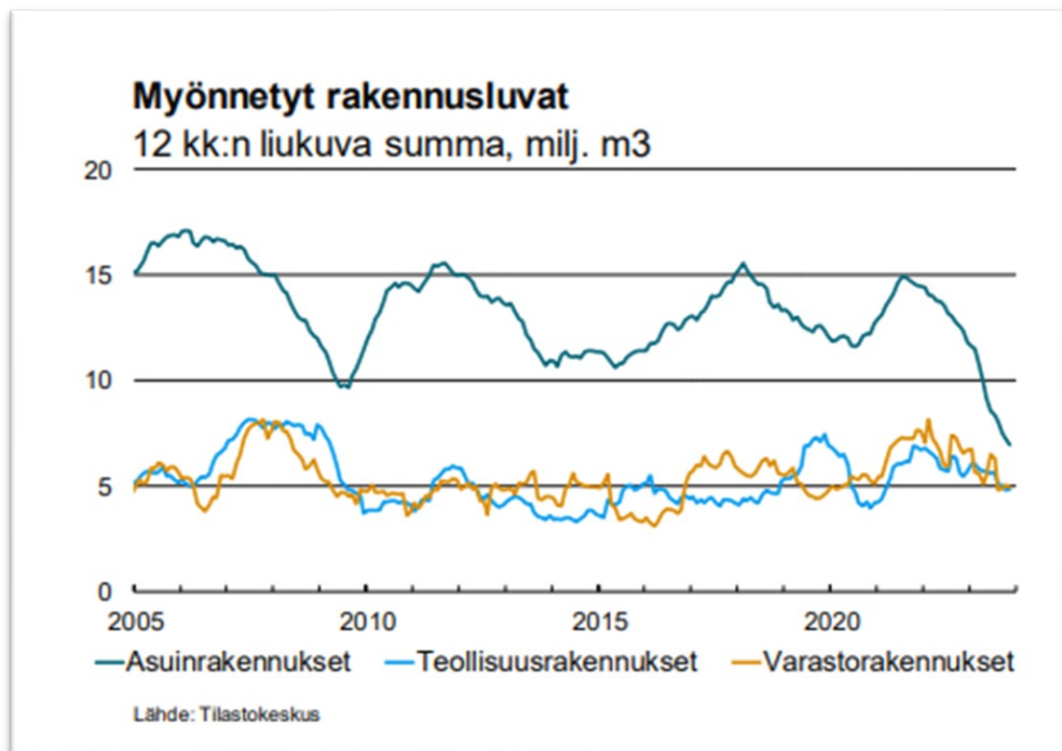
2.2 Rakennusala 2020-luvulla

Rakennusosalalla eletään vaikeita aikoja. Ala on syöksynyt taantumaan, etenkin asuinrakentamisen osalta, jonka kysyntä laski noin 40 prosenttia vuonna 2023. Toimitilarakentamisen ja julkisen palvelurakentamisen puolella kysynnän lasku oli maltillisempaa, noin 5 prosenttia. Kysyntä laski saman verran myös maa- ja vesirakentamisessa. (Valtiovarainministeriö 2024, 13.)

Kielteisesti vaikuttavia tekijöitä rakentamisen volyymiin ovat heikko talouskehitys, toimitilojen ja asuntojen ylitarjonta, kuluttajien epävarmuus sekä asuntojen matalat osto- ja korjausaikomukset. Talonrakentamisen tilasta kertoo hyvin siihen käytetyn rahan määrä verrattuna korjausrakentamiseen. Uudisrakentamisen vähenemisen vuoksi vuonna 2023 korjausrakentamisen osuus rakentamisessa nousi suuremmaksi kuin uudisrakentaminen, noin 52 prosenttiin, kuin aikaisempaan vuonna sama luku oli noin 45 prosenttia. (Valtiovarainministeriö 2024, 24.)

Isommilla yrityksillä on lukemattomia tyhjillään olevia uusia tai valmistuvia asuntoja etenkin gryndihankkeissa, sillä harvempi iso yritys laittaa asuntoja vuokralle siinä toivossa, että ne saadaan myytyä uuden asumattoman asunnon tittelillä. Käynnissä olevissa kohteissa asunnot eivät mene kaupaksi, eikä tyhjillään olevia valmistuneita asuntoja saada myydyksi, tästä seuraa uusien asumattomien asuntojen arvon alenemiseen.

Tämä hankaloittaa suurienkin yritysten taloustilannetta merkittävästi. Lainalla rakennettuihin kohteisiin joudutaan ottamaan uutta lainaa, jotta edelliset saadaan kuitattua sekä pidettyä yrityksen tase maltillisena. Toimitilarakentamista helpottavat isot valtion ja kaupunkien hankkeet kuten uudet koulurakennukset ja sairaalahankkeet.

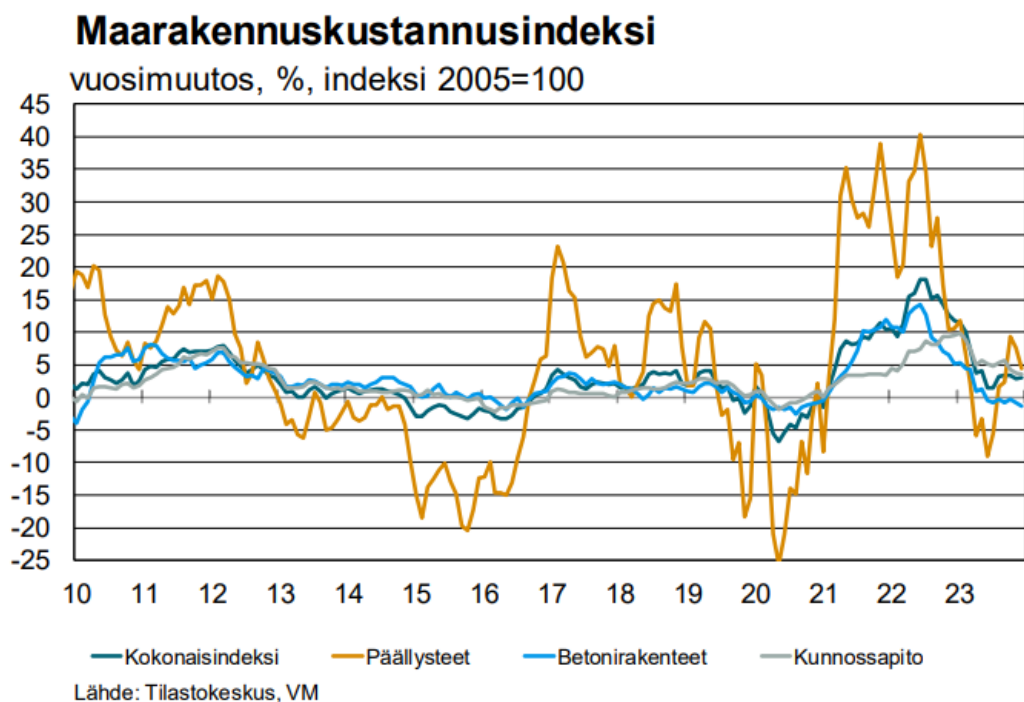

Kuvio 2. Myönnetyt rakennusluvut (Tilastokeskus 2024)

Maa- ja vesirakentamisen tilauskannat ovat vähentyneet kustannusten nousun sekä muiden rakennushankkeiden vähentyessä. Samoin kun rakennusalan muiden toimialojen hinnat lähtivät nousuun vuoden 2020 aikana, maa- ja vesirakentamisen kustannukset kokivat hurjan nousun, joka jatkui yli 2 vuotta.

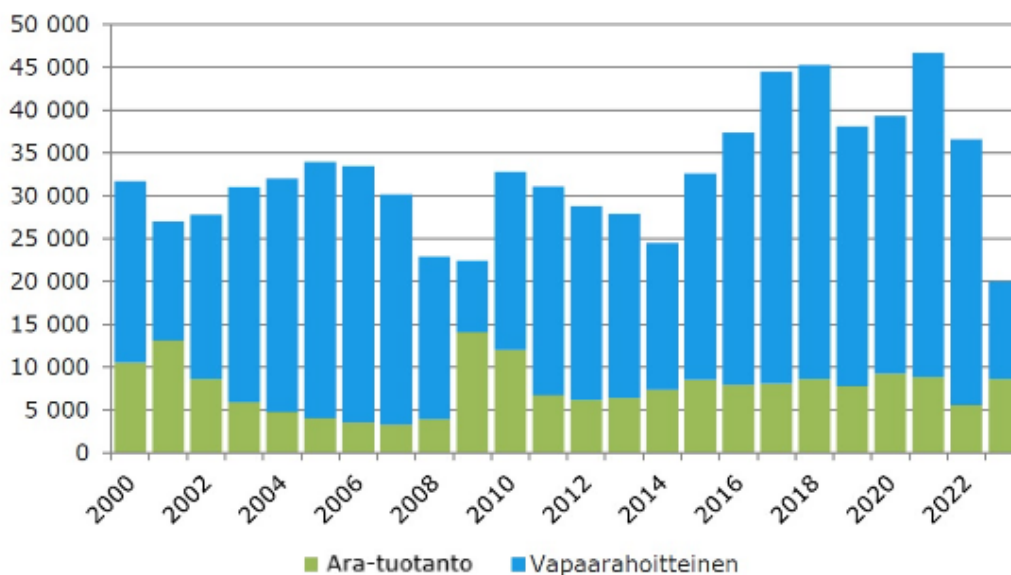
Maanrakennuskustannusindeksin mukaan kustannuksien kasvuprosentti on kääntynyt laskuun vuoden 2022 kustannusten huipun jäljiltä, muttei ole kuitenkaan laskenut korona-ajan edeltävälle tasolle. Vuoden 2023 kustannusindeksin mukainen nousu oli 3,8 prosenttia. Valtion tukipakettien avulla infrarakentaminen ei kokisi niin kovaa laskua ja ala pystyisi työllistämään henkilöstöä. (Valtiovarainministeriö 2024, 29.)

Kuvio 3. Maarakennuskustannusindeksi (Tilastokeskus 2024)

2.2.1 ARA-tuotanto

Valtion tukema ARA-asuntotuotanto koki kasvua vuonna 2023. Aloitettuja ARA-asuntoja oli 8 600 kappaletta, joka on prosentuaalisesti 53 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Lähes puolet aloitusmääristä oli pääkaupunkiseudulla. ARA-asuntotuotanto on hyvä elvytystoimi alan ollessa hankalassa tilanteessa muun asuntorakentamisen vähentyessä. Kuitenkin tuotannon esteenä ovat nousseet korot, kysynnän riittämättömyys sekä rakennuskustannusten nousu, joka heijastuu kannattavuuden heikkenemiseen. (ARA-tuotanto 2023.)

Aloitettu asuntotuotanto 2000-2023 rahoitusmuodon mukaan

Kuvio 4. Aloitettu asuntotuotanto 2000–2023 rahoitusmuodon mukaan (ARA 2024)

2.2.2 Vaikeuksien merkitys väestöön ja muihin toimijoihin

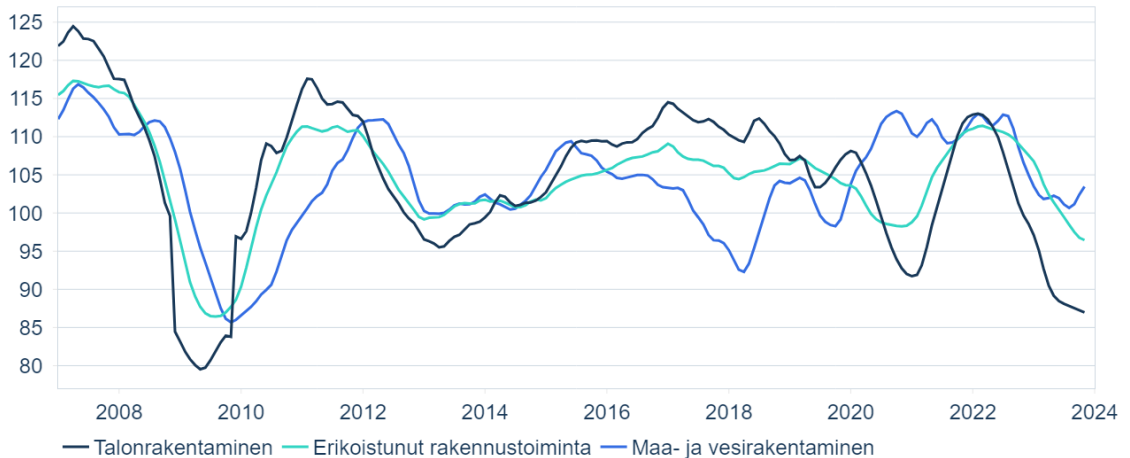
Rakennusalan taantuma vaikuttaa koko Suomen väestöön, sillä rakennusala on merkittävä tekijä taloudellisesti Suomessa ja alan osuus bruttokansantuotteeseen on noin 6,5 prosenttia normaalitilanteessa. Työllisyys rakennusosalalla laskee hankkeiden tilauskannan vähentyessä, joka tarkoittaa verotulojen vähenemistä jopa viidellä miljardilla eurolla. Rakentamisen liikevaihtokuvaaja osoittaa, kuinka rajua negatiivinen muutos etenkin talonrakentamisessa on ollut vuodesta 2022 vuoden 2024 alkuun. (Rakennusmaailma 2024.)

Rakennusalan tilaa verrataan jo samankaltaiseksi kuin 90-luvun laman aikaan. Alan taantumalla on myös vaikutusta muihin aloihin. Talo- ja elementtitehtaat ovat hätää kärsimässä tilausten vähentyessä ja tällä rakentamisen toimialalla on jo nähty usean yrityksen konkurssi. (Rakennuslehti 2023.)

Tavarantoimittajat ja rautakaupat tuskailevat vähäisten yritys- sekä yksityisasiakaiden takia, sillä omakotitalo rakentajien määräkin on tällä hetkellä vähäinen, minkä huomaa radikaalisti vähentyneistä rakennusluvista. Vähäisten rakennushankkeiden takia rautakauppojen kilpailu on kasvanut ja rakennusmateriaali toimitetaan suoraan tavarantoimittajan tehtaalta, joka vähentää rautakauppojen osaa myynnistä. Taloteknisten tukku tuotteiden myynnin arvo laski Talotekninen teollisuus ja kauppa Talteka ry:n mukaan jopa 9 prosenttia vuonna 2023 edellisvuoteen verrattuna. (Rakennuslehti 2023.)

Rakentamisen liikevaihtokuvaaja, muutos

Vuosimuutos, %

Lähde: Tilastokeskus.
Päivitetty: 9.2.24

RT

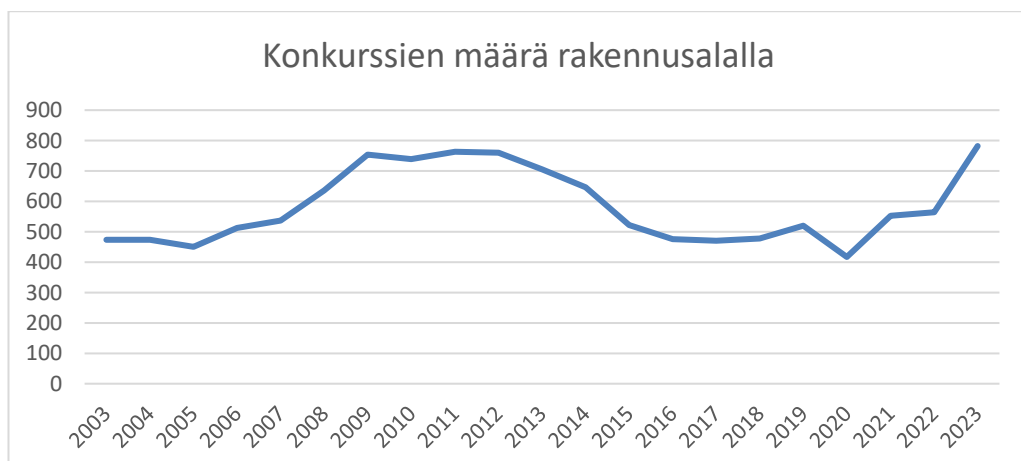
Kuvio 5. Rakentamisen liikevaihtokuvaaja, vuosimuutos prosentteina (Rakennusteollisuus & Tilastokeskus 2024)

2.2.3 Alaa kurittava konkurssiaalto

Alalla on nähty jo merkittävienkin yritysten konkurssseja. Rakennusmaailman alkuvuodesta julkaistussa artikkelissa käy ilmi, että vuonna 2023 rakennusalan yrityksiä konkurssiin asetettiin noin 600 yritystä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan kyseinen luku lähentelee 800 yritystä. Tähän mukaan luettuna on rakennusalan useampi toimiala kuten LVI-yritykset, sähköasennuksia tekevät yritykset sekä maa- ja vesirakennusta harjoittavat toimijat. (Rakennusmaailma 2024.)

Vuoden 2023 konkurssien määrät ovat ennätyselliset koko 2000-luvun aikana, tämä osoittaa, kuinka synkät ajat alalla ovat tällä hetkellä. Alkuvuodesta 2024 Suomessa on nähty jo yli 60 konkurssia rakennusalan yrityksissä, joten yritysten vaikeudet eivät ole hellittäneet. Konkurssilla on suuri merkitys Suomessa, isoja määriä työntekijöitä menettää työpaikkansa ja ison liikevaihdon omaavien yritysten konkurssit heikentävät Suomen taloutta verotulojen pienentyessä. (Asiakastieto 2024.)

Jaakko Nors Asiakastiedoista kertoo konkurssien vaikutuksesta: ”Konkurssiin asetettujen yritysten yhteen laskettu liikevaihto lähentelee kahta miljardia euroa ja niissä työskenteli viimeisimpien tietojen mukaan yhteensä runsaat 8 000 henkilöä. Näillä muutoksilla on jo kansantaloudellista merkitystä, kun vastaavasti tilalle ei ole tullut suurta määrää kasvuyrityksiä tai suuria työllistäjiä, jotka pystyisivät paikkaamaan esimerkiksi menetettyjä verotuloja.” (Rakennusteollisuus 2023.)

Kuvio 6. Rakennusalan yritysten konkurssien määrä (Tilastokeskus 2024)

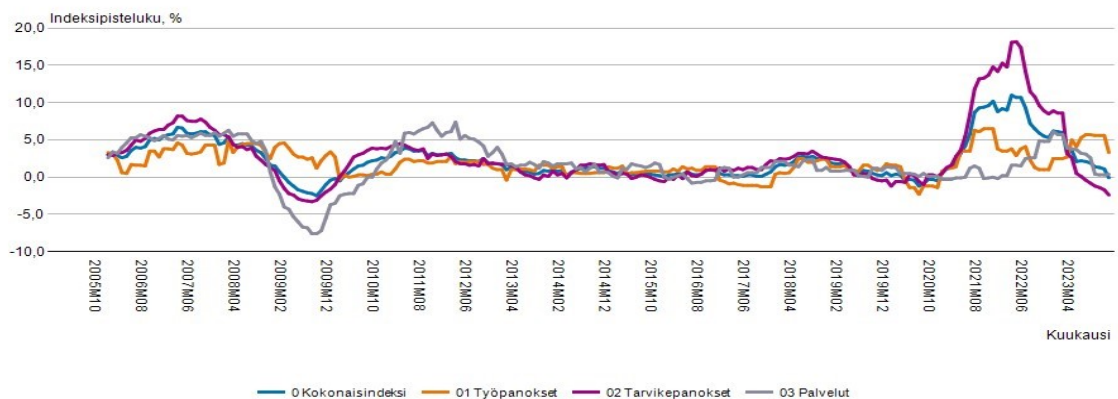
2.3 Syyt taantumaan

2.3.1 Materiaalien hintojen vaihtelu

Rakennusalan kohtaamat haasteet ovat olleet moninaiset ja ovat vaikuttaneet laajasti koko toimialaan. Vuonna 2020 alkanut rakennusmateriaalien hintojen nousu on nostanut rakennuskustannuksia, mikä on erityisesti vaikuttanut rakennushankkeiden kannattavuuteen. Rakennuskustannuksien nousu on ollut maltillisempaa vuonna 2023, kuitenkin rakennuskustannusindeksien mukaan vuoden takaiseen nousua oli 3 prosenttia. (Tilastokeskus 2024.)

Rakennusmateriaalien hinnoissa suurimmat vaihtelut ovat olleet teräksissä ja puutavaroissa. Myös energiaintensiivisten rakennusmateriaalien hinnat ovat nousseet eikä ennusteet näytä siltä, että niiden hinnat lähtisivät laskuun. Näihin materiaaleihin kuuluvat betonit, sementit, teräkset sekä lämmöneristelevyt. (Rakennusmaailma 2023.)

Maanrakennus puolella kustannuksien hinnat nousivat kokonaisindeksien mukaan 3,8 prosenttia, mutta nousu oli paljon maltillisempaa vuoden takaiseen 13,5 prosenttiin verrattuna. Rakennuskustannusindeksi kuvaaja osoittaa, kuinka hinnat pomppasivat muutamassa vuodessa erityisen korkealle. Hinnat kuitenkin ovat laskusuunnassa, mutta yleisesti kokonaiskustannukset ovat korkeammalla kuin ne olivat 2010-luvulla. (Valtiovarainministeriö 2024, 33)

Kuvio 7. Rakennuskustannusindeksi (Tilastokeskus 2024)

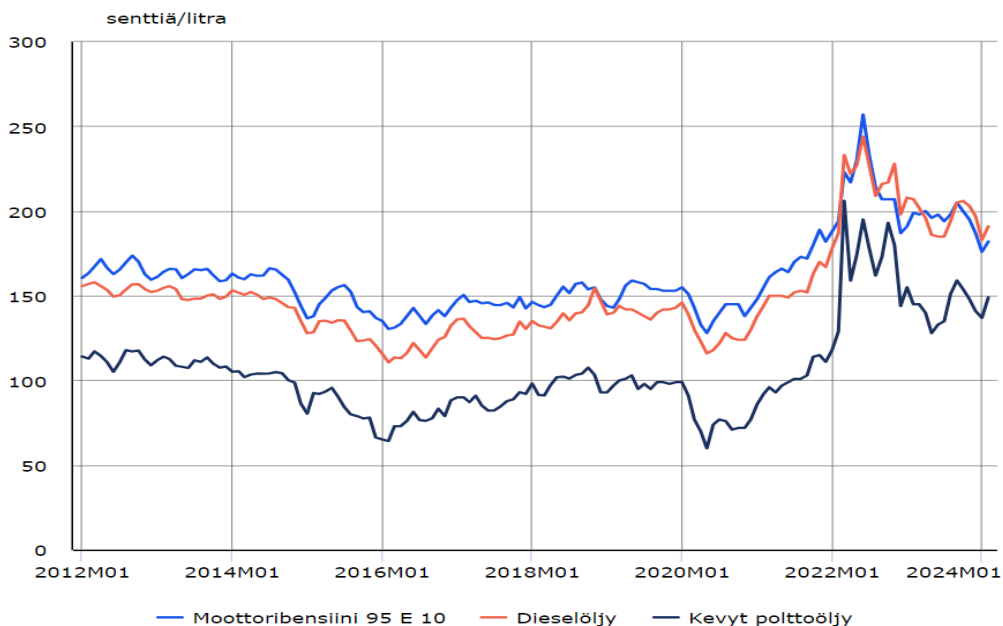
2.3.2 Konfliktin vaikutus energiakriisiin

Ukrainassa käynnissä oleva Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut energiakriisiin. Vuoden 2022 keväällä Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, sota on ollut vaikuttava tekijä rakennusalan vaikeuksiin. Venäjä on ollut merkittävä raakaöljyn ja öljyjalosteiden sekä sähkön tuonnista Suomeen vastaava taho ennen Ukrainassa aloitettua hyökkäyssotaa. Pakotteiden takia EU kielsi kaiken viennin Venäjältä muihin maihin hyökkäyksen seurauksena. (Euro ja talous 2022.)

Näillä on ollut vaikutusta etenkin suomen sähkön ja polttoaineiden hinnan nousuun. Koronan aikaan vuonna 2020 polttoaineiden hinnat olivat 2010-luvun puolivälin tasolla, jonka jälkeen hinnat lähtivät nousuun ja vuoden 2022 kesällä hinnat olivat ennätysellisen kovat, jopa yli 2,5 euroa litralta. Vuoden lopulta hinnat lähtivät laskuun, mutta vielä tänäkään päivänä ei olla palattu totuttuun 2010-luvun hintoihin polttoaineiden osalta. (Tilastokeskus 2024.)

Polttoaineiden hinnan nousulla on ollut vaikutusta etenkin infra-rakentamiseen, jonka kautta sillä on vaikutusta kaikkiin rakennusalan toimialoihin. Infra-alalla suurin osa työkoneista käyttää polttoöljyä tai muita polttoaineita, jonka seurauksena rakennushankkeiden maanrakennuskustannukset ovat nousseet.

Polttoneiteiden kuluttajahinnat 2012M01-2024M02

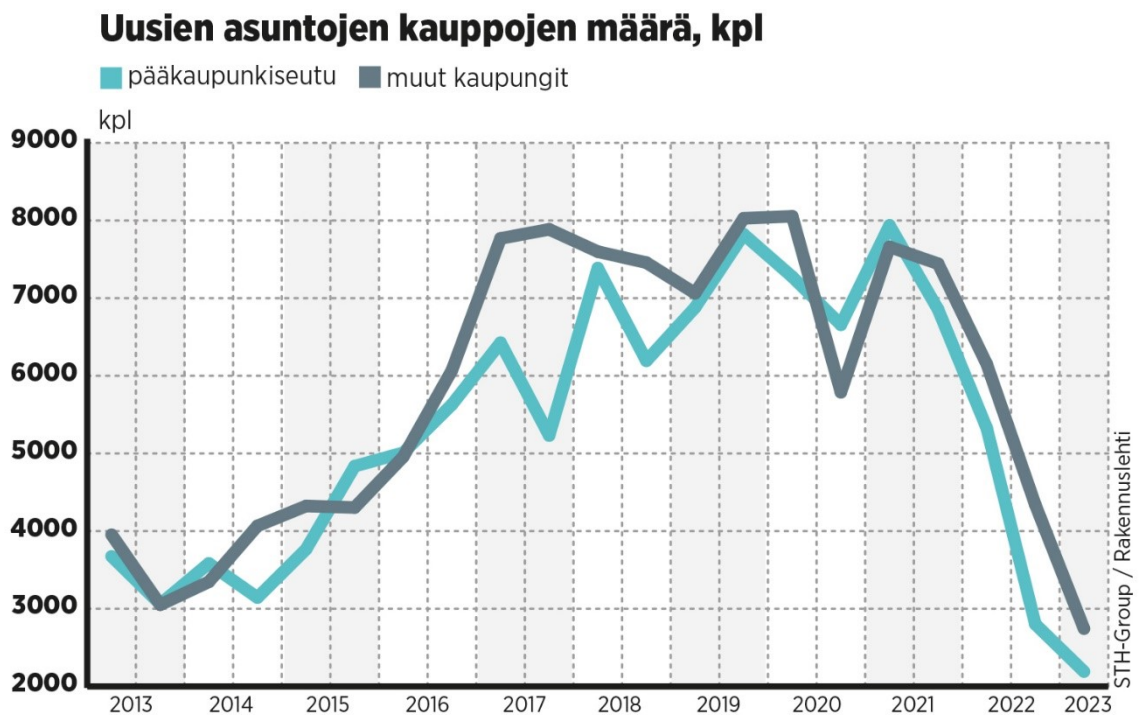
Kuvio 8. Polttoneiteiden kuluttajahinnat (Tilastokeskus 2024)

2.3.3 Korkojen nousun vaikutus rakennusalaan

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset globaaliin talouteen ovat olleet merkittävät ja tämä epävarmuus on heijastunut suoraan Euriborkorkojen nousuun. Euriborkorkojen nousu on ollut yksi keskeisimmistä tekijöistä, joka on vaikuttanut inflaation ohella asuntorakentamisen hidastumiseen.

Taloudellinen epävarmuus yhdessä korkotason nousuun on luonut paineita asuntomarkkinoille, mikä näkyy asuntokauppojen määrien laskuna ja asuntorakentamisen vähenemisenä. Vuoden 2022 loppuun asti asuntorakentaminen oli vielä korkeasuhdanteessa, mutta korkotason nousun myötä markkinoilla nähtiin selkeä muutos. Uusien asuntojen kauppamäärät ovat romahtaneet ennätysellisen alas kymmenen vuoden mittarilla mitattuna. (STH-Group & Rakennuslehti 2023.)

Asunto-ostajien epävarmuus tulevaisuudesta ja taloudellinen tilanne ovat johtaneet siihen, että uudisrakentaminen eli gryndituotannon määrä on vähentynyt merkittävästi. Asuntorakentamisen korjaustoimenpiteenä tulisi lisätä valtion tukemia ARA-hankkeita, jotta alan työllisyys elpyisi ja yritysten konkurseilta vältyttäisiin.

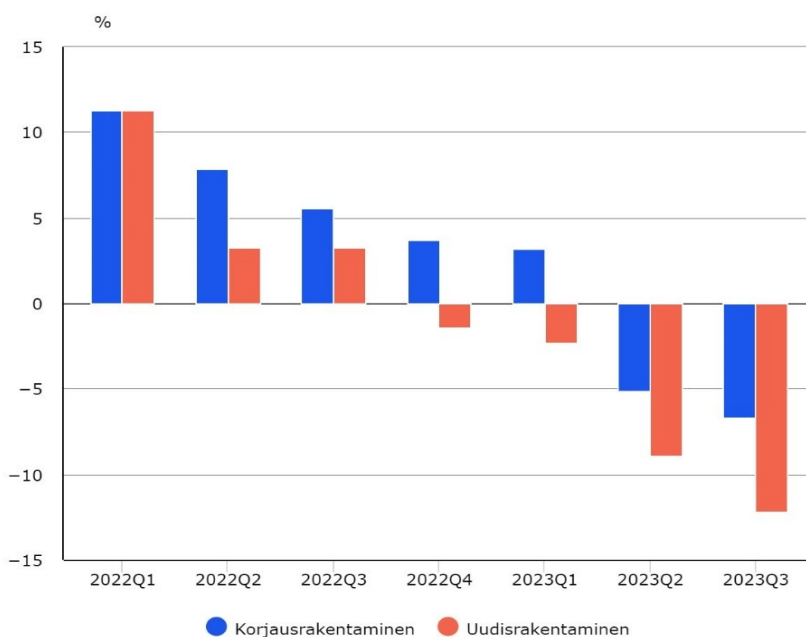

Kuvio 9. Uusien asuntojen kauppojen määrät (STH-Group & Rakennuslehti 2023)

Toisaalta korjausrakentamisen puolella korkojen nousun vaikutus on ollut vähäisempi, mutta silti arvon kehityksessä on nähty laskua jopa yli 5 prosenttia. Vanhojen rakennusten korjaustarpeet säilyvät ja korjauksia on tehtävä rakennusten elinkaaren pidentämiseksi sekä rakennusten energiatehokkuusvaatimusten täyttämiseksi. Taloyhtiöissä taloudellinen epävarmuus ja lainojen korkotason nousu ovat vaikuttaneet korjaussuunnitelmiin ja monissa yhtiöissä suurempia peruskorjauksia ja saneerauksia pyritään siirtämään taloudellisesti suotuisampaan ajankohtaan.

Suomessa on erittäin paljon korjausvelkaa, jonka vuoksi korjauksia tulisi tehdä taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Korjausvelan korjaavia toimenpiteitä on tehty aikaisemminkin vastaavissa hankalissa taloustilanteissa valtion avustuksella. Aiheesta puhuu Pasi Pitkänen rakennusteollisuuden artikkelissa: ”Finanssikriisin aikana toteutunut korjausavustus olisi hyvin nopeasti käyttöön otettavissa oleva työkalu, jos vaan tahtotilaa löytyy”. Näillä toimilla olisi mahdollista helpottaa alan työttömyyttä sekä taloyhtiöiden taloudellista tilannetta, jotta välttyttäisiin taloyhtiöiden konkurseilta. (Rakennusteollisuus, 2023.)

Korjaus- ja uudisrakentamisen vuosimuutokset neljänneksittäin, %
2022Q1-2023Q3

Lähde: Tilastokeskus, korjausrakentamisen suhdannekuvaaja

Kuvio 10. Korjaus- ja uudisrakentamisen vuosimuutokset neljänneksittäin (Tilastokeskus 2024)

2.3.4 Yhteenveto taantumien syistä

Rakennusalan nykyisten haasteet ovat seurausta usean samanaikaisesta vaikuttavan tekijän yhteisvaikutuksesta. Rakennusmateriaalien hintojen suuret vaihtelut sekä materiaalien saatavuus hankaloittaa rakennushankkeita ja niiden kannattavuutta hankalassa taloudellisessa tilanteessa, jota moni rakennusalan yritys kokee tällä hetkellä. Ukrainassa käynnissä oleva Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut energiakriisiin, jolla on merkitystä sähkön sekä polttoaineiden hinnan nousuun.

Sähkön ja polttoaineiden hinnan nousulla on ollut merkitystä osakseen rakennusmateriaalien hintojen nousuun, mutta myös hankkeiden rakennusaikaisien kustannuksiin lisääntymiseen esimerkiksi työmaan rakennusaikaisen sähkön hinnan suuret vaihtelut ovat lisänneet rakennusaikaisia kustannuksia. Myös talviaikaan monella työmaalla lisälämmitys toimii joko sähköllä tai polttoaineella, haastavissa talviolosuhteissa rakentaessa lämmityskustannukset ovat huomattavia. Sodan takia alkaneet taloudelliset vaikeudet ovat suurin syy rakennusalan tämän hetkisiin hankaluuksiin.

Korkotason nousun vuoksi lamaantunut asuntorakentaminen ja epätietoisuus tulevasta heikentää investointeja ja hidastaa alan kasvu, jolla on moninaiset seuraukset rakennusalan toimijoihin sekä kansantalouteen. Myös korjausrakentamisen osalta korkojen nousulla sekä huonolla talouskehityksellä on ollut negatiivinen vaikutus hankkeiden toteutukseen. Taloyhtiöiden lainarahoitusten saamisen heikentyminen on johtanut hankkeiden tekemättä jättämiseen.

2.4 Työllisyys

2.4.1 Rakennusalan työmarkkinat

Rakennusosalalla työskentelee paljon nuoria alle 25-vuotiaita työntekijöitä. Vanhempia työntekijöitä 55- vuotiaita ja sitä vanhempia on alalla keskimääräisesti vähemmän. Rakennusalan ikärakenne on hyvin poikkeuksellinen muihin aloihin verrattuna. Ala on ollut aikaisemmin hyvin miesvaltainen ala, mutta tässä on nähty jo muutosta, sillä naisten osuus alalla on noin 10 prosenttia. Naisten määrä on siis kasvamassa alalla niin työntekijöiden osalta sekä toimihenkilöiden osalta. (Rakennusteollisuus 2024.)

Rakennusalan työvoima voidaan eritellä kolmeen eri ryhmään. Erikoisurakointi, joka työllistää noin puolet rakennusalan työntekijöistä, talonrakentaminen noin 40 prosenttia ja infrarakentaminen, joka työllistää loput 10 prosenttia. Tuoreen työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2023 rakennusosalalla työskenteli 182 tuhatta henkilöä. Vuodesta 2022 pudotusta tuli 1,5 prosenttiyksikköä. (Valtiovarainministeriö 2024, 35.)

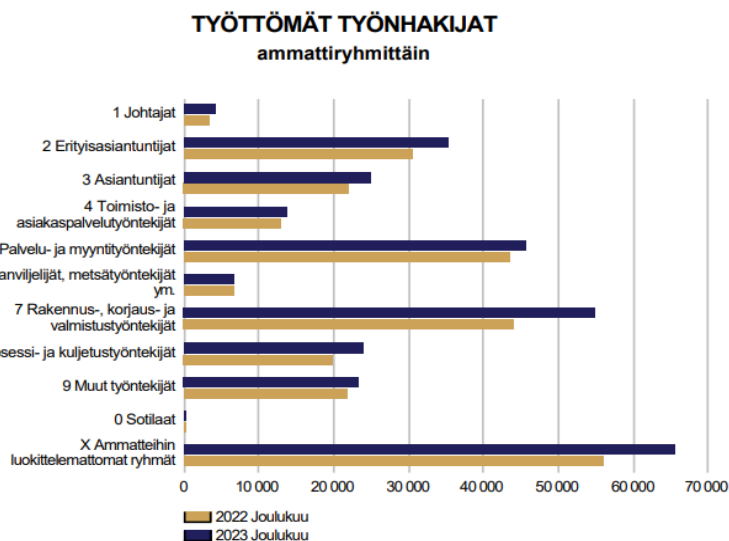

Kuvio 11. Rakennustoiminnan työlliset (Valtiovarainministeriö 2024)

Vuoden 2023 lopulla työllisyys laski jopa yli 7 prosenttia vuoden takaiseen määrään verrattuna. Talonrakentamisen puolella laskua oli jopa 11 prosenttia kun taas erikoisurakoinnin puolella laskua oli yli 9 prosenttia. Maa- ja vesirakentamisen puolella puolestaan työllisyydessä nähtiin edellisvuoteen kasvua. Rakennusalan tehtyjen työtuntien määrät laskivat vuoden 2023 viimeisellä neljänneksellä noin 11 prosenttia, etenkin talonrakentamisen puolella lasku oli rajua jopa 13,1 prosenttia. (Valtiovarainministeriö 2024, 35.)

Alan työllisten määrä lähti laskuun kesällä 2023. Vuoden lopulla lomautettujen, työttömien ja lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä kasvoi huomattavasti. Alalla työttömyysaste on noussut viime vuosina ja loppuvuodesta 2023 luku oli jo 9,7 prosenttia. Rakennusliiton helmikuussa 2024 julkaistun uutisen mukaan liiton jäsenistä 22 prosenttia eli yli viidesosa oli joko työttömiä tai lomautettua. Vuoden 2023 joulukuussa vastaava luku oli 16,2 prosenttia, joten työttömyysasteen nousu on ollut poikkeuksellisen nopeaa. Työttömien ja lomautettujen määrä siis kasvoi lyhyessä ajassa jopa 2500 henkilön verran. (Rakennusliitto 2024.)

Vuoden 2022 alusta asti on nähty laskevaa trendiä työvoiman kysynnässä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisun mukaan rakennusalan avoimissa työpaikoissa nähtiin 48 prosentin lasku vuodesta 2022 loppuvuoteen 2023. Avoimia työpaikkoja alalla oli loppuvuodesta noin 2035 kappaletta. (Valtiovarainministeriö 2024, 35.)

Kuvio 12. Työttömät työnhakijat ammattiteittain (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023)

Alalla opiskelevat ammatti- sekä ammattikorkeakoululaiset ovat hankalassa tilanteessa. Koulutukseen kuuluvien työharjoitteluiden suorittamiseen vaaditaan rakennusalan työpaikka, mutta huonon työllisyys tilanteen takia kaikille ei löydy harjoittelupaikkoja. Tämä tuottaa hankaluuksia valmistua koulusta sekä luoda valmiuksia työelämään.

3 KYSELYTUTKIMUS

3.1 Kysely

Kyselytutkimus on kvantitatiivinen eli määrällisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä, jossa tietoja kerätään vastaajajoukolta. Kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä on keskeistä, että kerätty aineisto muutetaan tilastolliseen muotoon ja tätä toimenpidettä kutsutaan operationalisoinniksi. Kvantitatiivisessa kyselyssä on ominaista, että kysymyksiin on annettu valmiiksi vastausvaihtoehdot, kuten myös tähän opinnäytetyöhön tehdyssä kyselyssä on tehty. Tämä helpottaa huomattavasti kyselyn siirtoa tilastolliseen muotoon, kuten kaavioksi tai diagrammiksi. (Laurea Showcase 2023.)

3.2 Kyselyn toteutus

Halusin toteuttaa opinnäytetyön yhtenä osana tutkimuskyselyn alalla toimiville yrityksille ja yrittäjille. Lähdin suunnittelemaan kohderyhmää, jolle kysely suunnattaisiin. Kohderyhmäksi valikoitui Rovaniemeläisiä tai Rovaniemen lähistöllä toimivia pien- ja keskikokoisia rakennusalan yrityksiä, joihin alan vaikeudet ovat voinut vaikuttaa merkittävästi. Kohdistin kyselyn uudisrakentamisen (sisältäen toimitilarakentamisen) ja korjausrakentamisen toimialoilla toimiviin yrityksiin/yrittäjiin saadakseni näkökulmaa rakennusalan eri toimialoilla toimivilta yrityksiltä.

Tutkimuskyselyä suunnitellessa tuli ottaa huomioon, mikä olisi yrittäjän näkökulmasta kiireen keskellä helpoin ja nopein tapa kysymyksien vastaamiseen. Tähän selkeäksi vaihtoehdoksi valikoitui internetissä tehtävä Webropol kysely, jonka jakaminen sähköpostin välityksellä on kivutonta. Sähköpostitse jaettuun linkkiin vastaajalla ei tarvitse kirjautua ja näin ollen kyselyn voi toteuttaa täysin anonyymisti, kuten tähän opinnäytetyöhön kuuluva kysely on toteutettu. Anonyymi kysely luo matalamman kynnyksen kyselyyn vastaamiseen.

Kysymyksien rakenne tuli toteuttaa helposti ymmärrettäväksi ja vastattavaksi. Kysymykset muotoiltiin siihen muotoon, johon oli mahdollista antaa valmiit vastausvaihtoehdot vastaajalle. Valmiiden vastausvaihtoehtojen vuoksi vastaajalla on matala kynnyks kyselyyn vastaamiseen sekä se nopeuttaa vastaamista. Tämä mahdollistaa lyhyen ja ytimekkään vastaamisen, joka helpottaa kiireen keskellä vastaamista varsinkin kun kyselyn kohderyhmänä on rakennusalan yrittäjät tai yritysten ylemmät toimihenkilöt.

Kyselyn toteuttamisen tavoitteena oli saada tietoa inflaation vaikutuksesta alan yrittäjien ja yritysten näkökulmasta sekä konkreettinen kuva alan nykytilasta. Kysymyksien aiheet käsittelivät alalla koettuja vaikeuksia viime vuosien aikana, joilla on ollut vaikutusta alan vaikeisiin aikoihin.

3.3 Tulosten yhteenveto

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli saada erilaisien rakennusalan yritysten sekä laaja näkökulma alalla vallitsevaan taantumaan ja sen vaikutuksiin. Lähetin internetissä tehtävän kyselylinkin yhteensä neljääntoista Rovaniemäläiseen tai Rovaniemen lähialueella toimivaan yritykseen. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä viisi kappaletta ja näin ollen vastausprosentti jäi vaatimattomaksi, ollen noin 36 prosenttia. Tästä huolimatta kyselyssä tuli erilaisia vastauksia sekä kyselyn avulla onnistuttiin saamaan yritysten näkemys alalla vallitsevasta tilanteesta.

3.3.1 Toimialajakauma

Kyselytutkimuksen ensimmäisen kysymyksen avulla pyrittiin erottelemaan sekä saamaan näkemys eri toimialoilla toimivien osuudesta kyselyyn vastanneista yrityksistä. Valmiiksi vastausvaihtoehdoiksi annoin uudisrakentamisen (sisältäen toimitilarakentamisen), korjausrakentamisen sekä vaihtoehdon molemmissa toimiville yrityksille. Kyselyyn vastanneiden osalta yksikään yritys ei toiminut pelkästään korjausrakentamisen toimialalla, kuitenkin 40 prosenttia vastanneista toimi molemmilla toimialoilla. Näin ollen jokainen yrityksistä toimii uudisrakentamisen puolella (kuvio 13).

Toimiiko yrityksesi millä rakennusalan toimialalla?

Vastaajien määrä: 5

	n	Prosentti
Uudisrakentaminen (sis. Toimitilarakentamisen)	3	60,0%
Korjausrakentaminen	0	0,0%
Molemmissa	2	40,0%

Kuvio 13. Kysymys 1

3.3.2 Kustannuksien vaihtelun merkitys

Rakennusmateriaalien suuret vaihtelut ovat olleet puheenaiheena viime vuosien ajan. Näin ollen kyselyssä haluttiin saada näkemys, millainen vaikutus niillä on ollut rakennushankkeisiin viime vuosina. Vastausvaihtoehtoina oli positiivinen, negatiivinen ja ei juuri vaikutusta. Vastanneista 60 prosenttia näki materiaalien hinnan vaihtelun vaikuttaneen negatiivisesti hankkeisiin sekä 40 prosenttia vastanneista ei ollut huomannut sen juurikaan vaikuttaneen niihin (kuvio 14).

Kuinka kustannuksien suuret vaihtelut ovat viime vuosina vaikuttanut rakennushankkeisiin?

Vastaajien määrä: 5

	n	Prosentti
Positiivisesti	0	0,0%
Negatiivisesti	3	60,0%
Ei juuri vaikutusta	2	40,0%

Kuvio 14. Kysymys 2

3.3.3 Materiaalien saatavuushaasteet

Etenkin koronapandemialla sekä Ukrainan hyökkäyssodalla on ollut vaikutusta rakennusmateriaalien saatavuuteen. Myös viime vuoden aikana nähdyllä eri alojen poliittisilla lakoilla on ollut vaikutusta materiaalien rahteihin. Kysymyksellä pyrittiin saamaan yrityksen näkemys materiaalien saatavuuteen. Edellisten kysymyksiä tavoin vastauksissa nähtiin eroavaisuuksia (kuvio 15).

Koetko, että rakennusmateriaalien saannissa on ollut hankaluuksia viime vuosina?

Vastaajien määrä: 5

	n	Prosentti
Kyllä	3	60,0%
Ei	2	40,0%

Kuvio 15. Kysymys 3

3.3.4 Korkotason vaikutus hankkeisiin

Yhtenä suurimpana tekijänä rakennusalan taantumassa on ollut erinäisistä syistä noussut korkotaso. Yrityksien näkökulman nousun vaikutukseen halusin lisätä kyselyn yhdeksi kysymykseksi. Vastanneiden yritysten kesken tämän kysymyksen vastauksissa ei nähty eroavaisuutta. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, korkojen nousulla on ollut suurempi vaikutus rakennushankkeisiin kuin materiaalien hinnan vaihtelulla viime vuosien aikana.

Onko korkotason nousulla ollut vaikutusta rakennushankkeisiin?

Vastaajien määrä: 5

	n	Prosentti
Kyllä	5	100,0%
Ei	0	0,0%

Kuvio 16. Kysymys 4

3.3.5 Taantuman vaikutus resursseihin

Rakennusalalla työskenteleviä on jouduttu lomauttamaan tai irtisanomaan viime vuosien aikana lähes ennätysellinen määrä sekä työllisyys on laskenut alalla huomattavasti. Kyselyn viimeisen kysymyksen tavoitteena oli saada konkreettinen kuva, onko yrityksissä jouduttu lomauttamaan tai jopa irtisanomaan työntekijöitä viime vuosien aikana. Yhden vastanneen mukaan heidän ei ole tarvinnut vähentää työntekijöitä viime vuosien taantuman vaikutuksen takia (kuvio 17).

Oletteko joutunut lomauttamaan/irtisanomaan työntekijöitä viime vuosien aikana?

Vastaajien määrä: 5

	n	Prosentti
Kyllä	4	80,0%
Ei	1	20,0%

Kuvio 17. Kysymys 5

Kyselyn viimeisenä kohtana oli vapaasana rakennusalan nykyhetken tai tulevaisuudesta yrittäjän tai yrityksen ylemmän toimihenkilön näkökulmasta. Tähän ei tullut yhtään vastausta, sillä tämä oli kyselyn lopussa eikä ollut pakollisena vastattavana kysymyksenä.

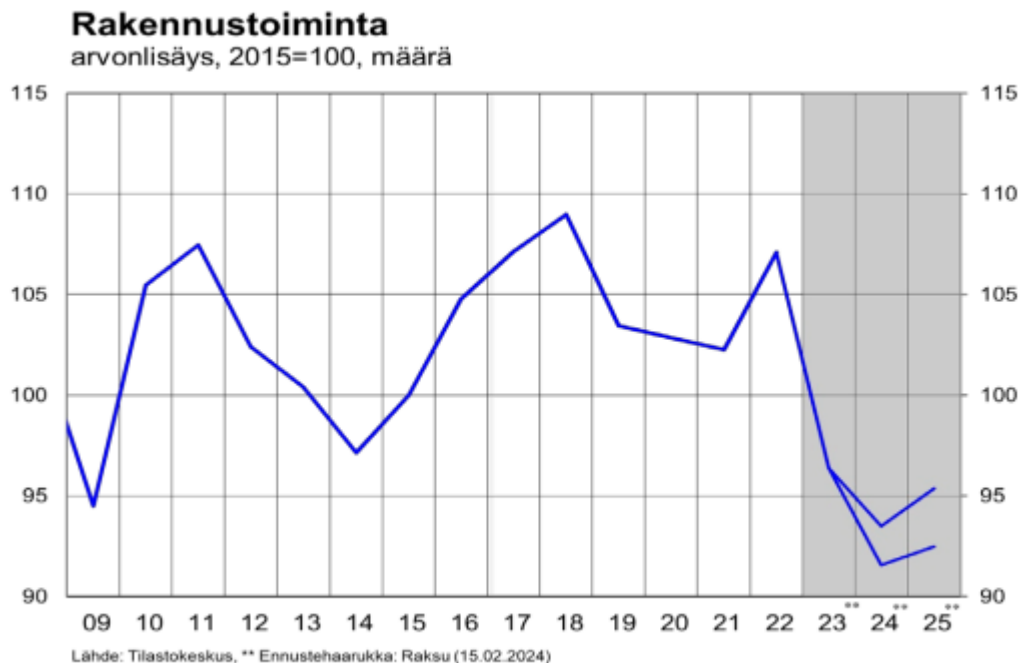
Kyselyn yhteenvetona voidaan todeta alalla olevan huono tilanne joidenkin yritysten sekä yrittäjien näkökulmasta kuten erilaisten lähteiden mukaan on todettu jo aiemmin. Tietyillä toimijoilla vaikutukset eivät ole olleet niin suuria, mutta suurin osa on kokenut rakennusmateriaalien hintojen vaihtelulla ja saannilla olleen negatiivista vaikutusta hankkeisiin. Korkojen nousulla on ollut jokaisen yrityksen mielestä vaikutusta rakennushankkeisiin sekä lähes jokainen on joutunut niin sanotusti vähentämään työntekijöiden määrää viime vuosien aikana.

4 ALAN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

4.1 Alan elpyminen

Rakennusala on hyvin suhdanneherkkä ala, minkä takia suhdanteiden vaihtelut vaikuttavat alaan merkittävästi. Tämän vuoksi alan tulevaisuuden näkymien pohdinta on haastavaa, mistä johtuen se perustuu erilaisiin suhdannekatsauksiin sekä historiassa vastaavista tilanteista elpymiseen vaikuttaneiden tekijöiden heijastusta nykyajan tilaan.

Rakennusalan hankaluuksien jatkumo on odotettu jatkuvan ainakin vuoden 2024 loppu puolelle asti. Ennusteiden mukaan vuodelle 2025 on oletettavissa korkotason selkeää laskua sekä yleisesti Suomessa nousevaa talouskasvua (+1 – +2 %). Näiden vuoksi rakennusosalalla voidaan olettaa elpymisen merkkejä vuoden 2025 puolella sekä rakentamisen volyymin ennustetaan kasvavan jopa 3–4 prosenttia. (Valtiovarainministeriö 2024, 4,14.)

Kuvio 18. Rakennustoiminta ennuste (Valtiovarainministeriö 2024)

Rakentamisen volyymin kasvun ennustetaan heijastuvan eniten asuntorakentamiseen. Vuoden 2024 aikana ennusteiden mukaan asuntoaloituksia on noin 21 500 kappaletta kun taas vuoden 2025 ennuste on noin 27 000 kappaletta. Alalla aikaisemmin koettu niin sanottu ylikuumeneminen alkaa taittua sekä uusien asuntojen tarve kasvaa etenkin isojen kaupunkien väestönkasvun seurauksena. Tämä lupaa edellytyksiä elpymisestä asuntorakentamisen puolella. (Valtiovarainministeriö 2024, 4,14.)

Rakennusalan kaikkien hankkeiden vähentyessä heijastus on näkynyt myös maa- ja vesirakentamisessa, sillä tämän toimialan suurin sektori on kytköksissä muuhun rakentamiseen. Rakentamisen vähentyessä maa- ja vesirakentaminen on supistunut. Asuntorakentamisen elpymässä maa- ja vesirakentamisen työt lisääntyvät ja tälläkin rakentamisen toimialalla on ennakoitavissa elpymistä. Lisäksi vuoden 2025 aikana alalla on alkamassa runsaasti hankkeita, etenkin rata- ja vesirakentamisessa. Kustannusten nousun taittuessa sekä isojen valtion hankkeiden vuoksi alan elpymisellä on hyvät edellytykset lähivuosien aikana. (Valtiovarainministeriö 2024, 14.)

Alan työllisyys tilanne on ollut haastava viime vuosien ajan ja vuoden 2024 puolella työttömien määrän ennustetaan kasvavan edelleen. Työttömyys heijastuu alan muihin hankaluuksiin, joten alan elpyminen on edellytys työllisyyden kasvuun. Ennusteiden mukaan vuoden 2025 aikana rakennusalan työllisyys lähtisi kasvuun. (Valtiovarainministeriö 2024, 35.)

5 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda selkeä sekä laaja kokonaisuus rakennusalan nykytilanteesta ja sen moninaisista vaikutuksista. Rakennusala on hyvin suhdanneherkkä ala, jossa pienetkin taloudelliset vaikutukset näkyvät rakennushankkeiden määrissä. Viime vuosien suuret materiaalienhintojen vaihtelut sekä korkotasojen nousu on ajanut alan taantumaan eikä alan elpyminen tapahdu aivan hetkessä.

Rakennusalan työttömien määrät ovat ennätykselliset ja hankkeiden vähäisyys on laittanut alan jokaisella toimialalla toimivat yritykset tiukoille sekä jo useampi yritys on joutunut tekemään ison päätöksen hakemalla yritystä konkurssiin. Näinä hankalina aikoina alalla nähdään niin sanottu harvennus toimijoiden keskuudessa. Näissä tilanteissa valtion antama tuki korostuu. Valtion tuella isoimmat hankkeet ja ARA-tuotanto mahdollistaisi helpotusta alan hankaluuksiin.

Tutkimus on toteutettu hakemalla mahdollisimman ajankohtaista tietoa erinäisistä luotetuista lähteistä. Yleisesti rakennusalan tilanne on huono ympäri Suomen, mutta opinnäytetyön yhteydessä tehdyn kyselytutkimuksen perusteella saadut näkökulmat ovat sijoittuneet Rovaniemen lähistölle. Valtiovarainministeriön julkaisuiden perusteella tehdyt tulevaisuuden näkymät perustuvat erilaisiin suhdannenäkymiin tulevasta.

Rakennusalan vaikeudet ovat kestäneet jo useamman vuoden ja näiden vuosien aikana uusien asuntojen sekä korjaustarpeet ovat kasvaneet. Taloudellisten vaikeuksien hellittäessä alalla on valtava määrä hankkeita, joita on päätetty siirtää taloudellisesti kannattavampaan ajankohtaan. Ajankohdasta ei vielä ole varmuutta, mutta sen koittaessa rakennusalan elpyminen alkaa.

LÄHTEET

ARA-tuotanto 2009 (Selvitys 3/2010). Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Viitattu 10.2.2024 [https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Ara-tuotanto/Vuosikatsaus/ARAtuotanto_2009\(34078\)](https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Ara-tuotanto/Vuosikatsaus/ARAtuotanto_2009(34078))

Bhosen, C. 2023. Asuntokaupoilla näkyy uusi ilmiö–”kertoo aika poikkeuksellisesta epävarmuudesta markkinoilla”. <https://www.talouselama.fi/uutiset/asuntokaupoilla-nakyy-uusi-ilmio-kertoo-aika-poikkeuksellisesta-epavarmuudesta-markkinoilla/4126eb39-9174-43c4-8c0a-9644b6edbb4e>

Euro ja talous 2023. Talous taantumassa ja toipuminen takkuua. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2023/6/talous-taantumassa-ja-toipuminen-takkuua/>

Hellsten, J. 2023. Ukrainan sota vaikuttaa rakennusalaan. <https://rakennusliitto.fi/2022/04/04/rakennusala-ukrainan-sodan-kurimuksessa/>

Kaunismäki, M. & Kangas, H. 2023 Rakennusala hätää kärsimässä – julkiset investoinnit eivät enää tahditu tasaamaan lamaa. Rakennuslehti 19.12.2023. <https://www.rakennuslehti.fi/blogit/rakennusala-hataa-karsimassa-julkiset-investoinnit-eivat-enaah-tahditu-tasaamaan-lamaa/>

Konkurssit. Asiakastieto.online <https://www.asiakastieto.online/konkurssit>

Kortelainen, M. 2023. Huimia romahduslukuja uusien asuntojen kaupassa ja aloituksissa – Espoossa ja Vantaalla aloitettiin kummassakin vain yksi kerrostalo puolessa vuodessa. <https://www.rakennuslehti.fi/2023/05/uusien-asuntojen-kauppa-ja-aloitukset-romahtivat-espoossa-ja-vantaalla-aloitettiin-kummassakin-vain-yksi-kerrostalo-puolessa-vuodessa/>

Koskinen, K & Voutilainen, V. 2023. Taloyhtiölainojen riskit kasvavat– sääntelyuudistukset rajoittavat yhtiölainojen käyttöä jatkossa. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2023/1/taloyhtiolainojen-riskit-kasvavat-saantelyuudistukset-rajoittavat-yhtiolainojen-kayttoajatkossa/>

Lamassaari, J. 2024. Noin 600 rakennusalan konkurssia Suomessa vuonna 2023 – Suurimman liikevaihto 115 miljoonaa. <https://rakennusmaailma.fi/noin-600-rakennusalan-konkurssia-suomessa-vuonna-2023-suurimman-liikevaihto-115-miljoonaa/>

Luukkonen, H. 2023 Rakennusala toivoo valtiovallan elvyttäviä toimia. Viitattu 17.2.2024 <https://rt.fi/2023/09/rakennusala-toivoo-valtiovallan-elvyttavia-toimia/>

Rakennusliitto, 2024. Yli viides rakentajista työttömänä tai lomautettuna. <https://rakennusliitto.fi/2024/02/08/yli-viidesosa-rakentajista-tyottomana-tai-lomautettuna/>

Rakennusteollisuus, 2024. Rakennusalan työmarkkinat. <https://rt.fi/tietoa-alasta/tyoelama/rakennusalan-tyomarkkinat/>

Sariola, M & Viertola, H. 2022. Venäjän hyökkäys voi johtaa taantumaa Suomessa. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2022/2/venajan-hyokkays-ukrainaan-voi-johtaa-taantumaa-suomessa/>

Tilastokeskus, 2024. Aloitettut rakennushankkeet. <https://stat.fi/tilasto/ras>

Tilastokeskus, 2023. Konkurssit rakennusalalla. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kony/stat-fin_kony_pxt_13fe.px/chart/chartViewLine/

Tilastokeskus, 2024. Korjausrakentamisen suhdannekuvaaja. <https://stat.fi/tilasto/kosu>

Tilastokeskus, 2024. Polttonesteiden kuluttajahinnat. <https://stat.fi/tilasto/ehi>

Tilastokeskus, 2023. Talouskriisi on kohdellut lempeästi suomalaista asumista. https://www.stat.fi/artikkelit/2013/art_2013-03-11_008.html?s=0

TMI Rakennusmaailma, 2023. Puurakenteiden ja betonielementtien hinnat laskivat, monet rakennuskustannukset nousivat. <https://rakennusmaailma.fi/puurakenteiden-ja-betonielementtien-hinnat-laskivat-monet-rakennuskustannukset-nousivat/>

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023. Työllisyyskatsaus, joulukuu 2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301245432>

VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISUJA– 2024:12, Rakentaminen 2024–2025, kevät 2024. Valtiovarainministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165443/VM_2024_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Laurea Showcase, 2023. Miten toteuttaa kyselytutkimus AMK opinnäytetyössä. <https://showcase.laurea.fi/opiskelijablogit/opinnaytetyot/2023/miten-toteuttaa-kyselytutkimus-amk-opinnaytetyossa/>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuskysely kysymykset

LAPIN AMK

Lapland University of Applied Sciences

Opinnäytetyökysely Rakennusalan nykyhetki

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Toimiiko yrityksesi millä rakennusalan toimialalla? *

- Uudisrakentaminen (sis. Toimitilarakentamisen)
- Korjausrakentaminen
- Molemmissa

Kuinka kustannuksien suuret vaihtelut ovat viime vuosina vaikuttanut rakennushankkeisiin? *

- Positiivisesti
- Negatiivisesti
- Ei juuri vaikutusta

Koetko, että rakennusmateriaalien saannissa on ollut hankaluuksia viime vuosina? *

- Kyllä
- Ei

Onko korkotason nousulla ollut vaikutusta rakennushankkeisiin? *

- Kyllä
- Ei

Oletteko joutunut lomauttamaan/irtisanomaan työntekijöitä viime vuosien aikana? *

- Kyllä
- Ei

Vapaasana alan nykyhetkestä/tulevaisuudesta rakennusalan yrittäjän/yrityksen ylemmän toimihenkilön näkökulmasta

Liite 1. Tutkimuskysely kysymykset